

Maciej Jaskot

Ortografia
języka hiszpańskiego
z ćwiczeniami

Redaktor inicjujący **Anna Kędziorek**

Redaktor **Agnieszka Galińska**

Copyright © by Wydawnictwo Naukowe PWN SA
Warszawa 2009

ISBN 978-83-01-16025-8

Wydawnictwo Naukowe PWN SA
ul. Postępu 18, 02-676 Warszawa
tel. 022 69 54 321; faks 022 69 54 031
e-mail: pwn@pwn.com.pl; www.pwn.pl

Przedmowa	7
---------------------	---

REGUŁY DOTYCZĄCE PISOWNI LITER (REGLAS DE ORTOGRAFÍA DE LAS LETRAS)

1 Pisownia litery <i>h</i> i dwuznaku <i>ch</i> ■ Ortografía de la letra <i>h</i> y del dígrafo <i>ch</i>	10
2 Pisownia liter <i>v</i> , <i>b</i> i <i>w</i> ■ Ortografía de las letras <i>v</i> , <i>b</i> y <i>w</i>	14
3 Pisownia liter <i>g</i> i <i>j</i> ■ Ortografía de las letras <i>g</i> y <i>j</i>	20
4 Pisownia litery <i>x</i> ■ Ortografía de la letra <i>x</i>	26
5 Pisownia liter <i>c</i> i <i>z</i> ■ Ortografía de las letras <i>c</i> y <i>z</i>	30
6 Pisownia dwuznaku <i>qu</i> oraz liter <i>c</i> i <i>k</i> ■ Ortografía del dígrafo <i>qu</i> y de las letras <i>c</i> y <i>k</i>	34
7 Pisownia grupy spółgłoskowej <i>cc</i> ■ Ortografía del grupo consonántico <i>cc</i>	36
8 Pisownia litery <i>y</i> oraz dwuznaku <i>ll</i> ■ Ortografía de la letra <i>y</i> y del dígrafo <i>ll</i>	38
9 Pisownia liter <i>m</i> i <i>n</i> ■ Ortografía de las letras <i>m</i> y <i>n</i>	42
10 Pisownia litery <i>r</i> i dwuznaku <i>rr</i> ■ Ortografía de la letra <i>r</i> y del dígrafo <i>rr</i>	46

REGUŁY DOTYCZĄCE AKCENTOWANIA (REGLAS DE ACENTUACIÓN)

11 Reguły akcentowania ■ Reglas de acentuación	52
12 Reguły akcentowania dyftongów i tryftongów ■ Reglas de acentuación de diptongos y triptongos	56
13 Reguły akcentowania hiatusów (rozziewów) ■ Reglas de acentuación de hiatos	60
14 Akcentowanie wyrazów jednosylabowych ■ Acentuación de palabras monosílabas	68
15 Akcentowanie zaimków pytajnych, wskazujących i partykuł ■ Acentuación de pronombres interrogativos, demostrativos y de exclamativos. . .	70
16 Akcentowanie wyrazów złożonych ■ Acentuación de palabras compuestas	74

REGUŁY DOTYCZĄCE PISOWNI WYRAZÓW (REGLAS DE ORTOGRAFÍA DE LAS PALABRAS)

17 Pisownia wyrazów problematycznych: <i>y/e</i> , <i>o/u</i> , <i>por qué</i> , <i>porqué</i> , <i>porque</i> , <i>por que</i> , <i>con qué</i> , <i>con que</i> , <i>conqué</i> , <i>adónde</i> , <i>adonde</i> , <i>a donde</i> , <i>dónde</i> , <i>donde</i>	
--	--

■ Ortografía de palabras problemáticas: <i>y/e, o/u, por qué, porque, porque, por que, con qué, con que, con qué, adónde, adonde, a donde, dónde, donde</i> . . .	78
18 Wyrazy pisane łącznie lub rozłącznie – zmiany znaczeniowe ■ Palabras juntas o separadas con distinto significado	84

**REGUŁY DOTYCZĄCE STOSOWANIA WIELKICH I MAŁYCH LITER
(REGLAS DE USO DE LAS LETRAS MAYÚSCULAS Y MINÚSCULAS)**

19 Stosowanie wielkich i małych liter ■ Uso de las letras mayúsculas y minúsculas	92
---	----

**REGUŁY DOTYCZĄCE INTERPUNKCJI
(REGLAS DE PUNTUACIÓN)**

20 Stosowanie przecinka, kropki i średnika ■ Uso del punto, de la coma y del punto y coma	102
21 Stosowanie dwukropka i wielokropka ■ Uso de los dos puntos y de los puntos suspensivos	110
22 Stosowanie pytańników, wykrzykników i nawiasów ■ Uso de los signos de interrogación y exclamación, los paréntesis y los corchetes	114
23 Stosowanie cudzysłowu, myślnika i łącznika ■ Uso de las comillas, de la raya y del guión	118
Dodatek	125
Klucz do ćwiczeń	165

Przedmowa

Ortografia języka hiszpańskiego z ćwiczeniami została napisana z myślą o wszystkich uczących się języka hiszpańskiego oraz nauczycielach tego przedmiotu i obejmuje zagadnienia ortograficzne i interpunkcyjne przewidziane w programach nauczania języka hiszpańskiego w szkołach i na lektoratach. Mogą z niej korzystać nie tylko uczniowie, którzy swoją przygodę z językiem hiszpańskim rozpoczęli już w szkole podstawowej, gimnazjum czy szkole średniej, lecz także studenci uczący się języka hiszpańskiego na lektoratach oraz uczestnicy kursów językowych.

W Ortografii języka hiszpańskiego z ćwiczeniami szczegółowo omówiono poszczególne zagadnienia ortograficzne i interpunkcyjne i wszystkie je zilustrowano wieloma przykładami. Dzięki rozbiciu materiału na małe jednostki, dużej liczbie ćwiczeń i ich różnorodności – są tu ćwiczenia wdrażające, automatyzujące, utrwalające i testujące – uczący się może doskonale przećwiczyć i przyswoić sobie prezentowany materiał gramatyczny.

Ortografia języka hiszpańskiego z ćwiczeniami została opracowana konfrontatywnie – szczególną uwagę zwrócono na różnice i pozorne podobieństwa między językiem polskim i hiszpańskim, by wyeliminować błędy popełniane najczęściej przez Polaków uczących się języka hiszpańskiego.

Informacje szczególnie ważne, gdyż dotyczące zagadnień, które mogą sprawić uczącemu się trudności, oznaczono piktogramem :

 W ostatnim wydaniu słownika RAE* formę *puzzle* zastąpiono formą *puzle*.

Odsyłacze () pomagają wrócić do materiału już przerobionego, którego opanowanie jest wymagane w danym rozdziale lub wskazują rozdziały stanowiące rozszerzenie omawianych zagadnień:

(7)

Na końcu książki zamieszczono **Dodatek**, zawierający wskazówki dotyczące wymowy hiszpańskiej, dzielenia wyrazów, zasady pisowni hiszpańskich skrótów i skrótowców, liczebników, nazw geograficznych, informacje o obocznościach ortograficznych niektórych grup spółgłoskowych, a także wskazówki dotyczące korespondencji.

Rozwiązania wszystkich ćwiczeń podano w **Kluczu**. Umożliwi on osobom uczącym się samodzielnie języka sprawdzić poprawność odpowiedzi.

Życzymy wszystkim uczącym się przyjemnej i owocnej pracy.

---

* RAE to Królewska Akademia Hiszpańska (Real Academia Española); jest instytucją odpowiedzialną za regulowanie i rozpowszechnianie języka hiszpańskiego na świecie. Pod jej egidą są wydawane słowniki normatywne języka hiszpańskiego.

REGUŁY DOTYCZĄCE
PISOWNI LITER
REGLAS DE ORTOGRAFÍA
DE LAS LETRAS

---

1 Pisownia litery *h* i dwuznaku *ch* Ortografía de la letra *h* y del dígrafo *ch*

W języku hiszpańskim litera *h* nie odpowiada żadnemu dźwiękowi, niezależnie od pozycji w wyrazie, np.:

hombre, hola, rehacer, prohibir, ¡ah!, ¡oh!

Litera *h* może występować na początku, w środku oraz na końcu wyrazu:

huevo, hierba, hocico
ahumado, deshielo, rehacer
¡uh!, ¡eh!, ¡bah!*

Przez *h* piszemy:

■ wszystkie rzeczowniki zaczynające się na *ue-*, *ui-*, np.:

hueso, huida

Istnieje też wiele wyrazów zaczynających się na dyftongi *ia-*, *ie-*, które pisze się z początkowym *h*. Należy jednak pamiętać, by nie mylić ich z wyrazami, w których ten sam dźwięk na początku pisze się *ya-*, *ye-*:

hiato, hielo

ale: *yate, yegua*

■ wszystkie formy czasowników, których bezokolicznik zaczyna się na *h-*, np.:

hablar: hablo, hablé, hablaré
hacer: hago, hice, haré
huir: huyo, huí, huiré

■ wszystkie słowa zaczynające się na następujące prefiksy:

hecto(o)- (sto): hectárea, hectogramo
hem(o)-, hema-, hemato- (krew): hemofílico, hematoma, hemoglobina
hexa- (sześć): hexágono, hexasílabo
hepta- (siedem): heptágono, heptasílabo
hipno- (sen): hipnosis, hipnotizar

Rodziny wyrazów z literą *h*

Wiele słów, które po hiszpańsku pisze się przez *h*, nie podlega regułom, dlatego ich pisownię należy zawsze sprawdzać w słowniku ortograficznym. W wielu przypadkach w poprawnej pisowni pomoże nam informacja, do jakiej rodziny wyrazowej należy dane słowo, ponieważ słowa z tej samej rodziny zazwyczaj pisze się podobnie (przez *h* lub bez *h*), np.:

hacer: rehacer, deshacer; wyjątek: satisfacer
historia: prehistoria, intrahistoria
hollín: deshollinar, deshollinador

* Onomatopeja wyrażająca niedowierzanie lub lekceważenie.

Wybrane rodziny wyrazowe z początkową literą *h*:

herro: *herrero, herradura*
hoja: *hojarasca, hojalata*
hombre: *humano, humanitario*
huerto: *hortelano, hortaliza*

Wybrane rodziny wyrazowe z *h* śródwyrazowym:

ahogar: *ahogo, desahogo*
adherir: *adhesión, adherente*
prohibir: *prohibido, prohibición*
coherente: *coherencia, cohesión*

W wybranych rodzinach wyrazowych występują zarówno słowa pisane przez *h* (zaczynające się na dyftong *hue*), jak i bez *h*, np.:

huérfano: *orfandad, orfanato*
hueso: *óseo, osario*
huevo: *óvulo, ovario*
oler: *huelo, hueles*

Pary homofonów

W języku hiszpańskim możemy znaleźć pary homofoniczne, które w pisowni różnią się tylko obecnością lub brakiem litery *h* na początku wyrazu. Oto niektóre z nich:

habría: forma czasownika *haber*
abría: forma czasownika *abrir*

hecho: imiesłów przymiotnikowy bierny czasownika *hacer*
echo: forma czasownika *echar*

hola: pozdrowienie
ola: fala

hojear: kartkować
ojea: 'rzucić okiem' (na coś)

Etymologia litery *h* w wyrazach hiszpańskich

- Niektóre słowa hiszpańskie z literą *h* pochodzą bezpośrednio od słów łacińskich, np.:
hombre < *hominem*   *vehículo* < *vehiculum*
- Często hiszpańskie *h* pochodzi od łacińskiego -f- przed samogłoską na początku wyrazu:
deshacer < *de+ex+facere*   *retahíla* < *recta+filam*
- W innych wyrazach etymologia litery *h* jest różna, np.:
hermano z łacińskiego *germanu*
harén z arabskiego
hedonista z greki

Pisownia dwuznaku *ch*

Do X Kongresu Akademii Języka Hiszpańskiego (kwiecień 1994) Królewska Akademia Hiszpańska (RAE) uważała dwuznak *ch* za jedną literę o nazwie *che*, wobec czego *ch* znajdowało się w słownikach pomiędzy *c* a *d*. Od 1994 r. Akademia uważa *ch* za dwuznak, co sprawia, że słowa zaczynające się na *ch* znajdują się w słownikach hiszpańskojęzycznych między hasłami zaczynającymi się na *ce* a *ci*.

1.1. Uzupełnij poniższe zdania, wstawiając zamiast kropek odpowiednie słowo z pary podanych homofonów (czasami będzie konieczna odmiana podanego słowa).

1. echo/hecho
He ..... ensalada. ¿Le ..... la sal ahora o antes de servirla?
2. ola;/hola!
¡.....!, voy a hacer surfing. Hoy hay ..... enormes.
3. ora/hora
El monje ..... y labora durante varias ..... al día.
4. hasta/asta
..... el toro tiene un ..... rota.
5. onda/honda
La piscina es grande y ....., por eso hay ..... en su superficie.

1.2. Dopasuj do wyrazów synonimy podane w ramce.

horroroso, hermoso, húmedo, habitual, holgazán, hocico, helado, hondo, huracán

bello:	mojado:	espantoso:
frecuente:	vago:	morro:
congelado:	profundo:	ciclón:

1.3. Zamiast kropek wstaw literę *h*, jeśli to konieczne.

1. El perro tiene el ... ocico siempre ... úmedo, lo que favorece su sentido del ... olfato.
2. En esta ... abitación ... ay mucha ... umedad y las almo...adas se ... an llenado de mo...o.
3. ... ay ve... ículos que funcionan con motores de alco... ol.
4. En este ... ospital, la ... igiene deja mucho que desear.
5. El ... uracán ... a dejado sin ... ogar ... a muchas familias ... umildes.

1.4. Uzupełnij przysłowia podanymi wyrazami.

almohada, hambre, herrero, hiere, hábito, hombre, hecha (2), hablé, hágase, hermoso, hágalo

1. Quien tiene ..... con pan sueña.
2. En casa de ....., cuchillo de palo.
3. .... la ley, ... la trampa.
4. .... el buey y dijo ¡muu!

5. .... el milagro, y .... el diablo.
6. El ..... no hace al monje.
7. La mejor ..... es la conciencia sana.
8. Más ..... palabra mala que espada afilada.
9. El ..... y el oso, cuanto más feo, más .....

1.5. Uzupełnij przysłowia literą *h*, jeśli to konieczne.

1. Nace en la ... uerta lo que siembra el ... ortelano.
2. A la mala ... ilandera, la rueca le ... ace dentera.
3. Tener ... ambre y esperar, ... ace rabiar.
4. A buen ... ambre no ... ay pan duro.
5. ... adas malas me ... icieron negra, que yo blanca me ... era.
6. Ir ... a la guerra y casar no se deben ... aconsejar.
7. Donde fuego se ... ace, ... umo sale.
8. ... asta el fin, nadie es dichoso.
9. El mejor escribano ... echa un borrón.
10. Al ... erizo, Dios lo ... izo.
11. Al ... enemigo que ... uye, puente de plata.
12. Dios ... aprieta, pero no a ... oga.

2 Pisownia liter *v*, *b* i *w* Ortografía de las letras *v*, *b* y *w*

W języku hiszpańskim litery *b* i *v* odpowiadają jednemu dźwiękowi (👉 **Dodatek: Podstawowe zasady wymowy hiszpańskiej**), dlatego zarówno dzieci, których pierwszym językiem jest hiszpański, jak i obcokrajowcy uczący się tego języka mają trudności z poprawną pisownią wyrazów zawierających te litery.

Wskazówki dotyczące pisowni wyrazów z literą *b*

- Przez *b* pisze się wszystkie czasowniki zakończone na sylabę *-bir*, np.:
cohibir, *subir*, *prohibir*, *recibir*

Wyjątki: *hervir*, *servir*, *vivir* i wszystkie czasowniki od nich pochodne.

- Przez *b* pisze się wszystkie czasowniki zakończone na *-buir*, np.:
atribuir, *contribuir*, *distribuir*, *imbuir*

- Litera *b* pojawia się (tam, gdzie występuje dźwięk zapisywany tą literą) we wszystkich formach osobowych czasowników *deber*, *haber*, *caber*, *saber*, np.:
debía, *habías*, *cabemos*, *sabrán*

- Przez *b* pisze się wszystkie końcówki osobowe czasowników I koniugacji oraz czasownika *ir* w czasie *Pretérito Imperfecto de Indicativo*, np.:
hablaba, *almorzabas*, *despegábamos*, *ibais*

- Literę *b* pisze się przed *l* lub *r*, np.:
pueblo, *blusa*, *brasa*, *abrupto*

- Przez *b* pisze się wszystkie słowa, zbudowane za pomocą następujących afiksów:

-bio-:	biología , bioética , microbio
biblio-:	bibliófilo , bibliografía
bi-, biz-:	bisexual , biznieto
bien-, bene-:	bienvenido , beneplácito
-bili-:	posibilidad , viabilidad
-ble:	amable , posible

Wskazówki dotyczące pisowni wyrazów z literą *v*

- Przez *v* pisze się wszystkie formy czasownika *ir*, w których pojawia się dźwięk odpowiadający literze *v*, np.:
voy, *van*, *vamos*, *vayáis*

Wyjątek: wszystkie formy *ir* w *Pretérito Imperfecto de Indicativo* pisze się przez *b*.

- Przez *v* pisze się wszystkie słowa, które zaczynają się następującymi prefiksami:

vice-, viz-, vi-: *vicerector, virrey*
video-: *videocinta*
eva-, eve-, evi-, evo-: *evaluación, eventualidad, evidencia, evocación*
ad-, sub-: *adverbo, subvencionar*

Przez *v* pisze się przymiotniki akcentowane na przedostatnią sylabę, które kończą się na *-ava/e/o, -eva/e/o, -iva/o*, np.:

grave, octava, breve, longevo, receptivo

- Przez *v* pisze się wszystkie formy czasowników w czasie *Preterito Indefinido* oraz w pochodnych od niego formach czasów *Preterito Imperfecto* oraz *Futuro Imperfecto de Subjuntivo* mają nieregularne formy z grupą *-uv-*:

anduve, obtuviste, estuvieramos, mantuvieran, detuviere, sostuviereis

Wyjątek: we wszystkich wspomnianych czasach w odmianie czasownika *haber* pisze się *b*.

Uwagi na temat pisowni grupy spółgłoskowej *-bs-*

W niektórych słowach zawierających grupę spółgłoskową *-bs-*, po której następuje samogłoska, preferowana jest pisownia bez litery *b*. Oto niektóre z nich:

forma preferowana przez RAE	forma dopuszczona przez RAE
oscuro	obscuro
sustituir	substituir
sustancia	substancia
suscribir	subscribir

Ta podwójna pisownia bez litery *b* dotyczy także wszystkich wyrazów z danej rodziny.

Wielu słów ma tylko jedną dopuszczalną pisownię. Błędne są zatem formy:
*astenerse, *osceno, *ostáculo.

Rodziny wyrazów z literami *b* i *v*

W wielu przypadkach, aby poprawnie zapisać hiszpańskie słowo, należy zajrzeć do słownika. Jednakże, podobnie jak w przypadku pisowni litery *h*, znajomość etymologii słowa oraz jego przynależności do rodziny wyrazów okazują się bardzo pomocne, np.:

Przykłady rodzin wyrazów z *b*:

batir: *abatimiento, batida, combatir*
labor: *laborioso, elaborar, laboral*
probar: *prueba, aprobado, probatorio*

Przykłady rodzin wyrazów z *v*:

verdad: *verdadero, veraz, verosímil*
vejez: *viejo, vejete*

Pary homofonów

Jedną z najczęstszych przyczyn błędów ortograficznych w wyrazach z *b* i *v* jest występowanie w języku hiszpańskim stosunkowo licznych homofonów. Oto niektóre z nich:

vienes: forma czasownika *venir*
bienes: dobra (materialne)

grabar: ‘nagrywać’; ‘grawerować’
gravar: ‘obciążać’

haber: bezokolicznik czasownika posiłkowego
a ver: przyimek + bezokolicznik

tubo: ‘rura’
tuvo: forma czasownika *tener*

bacilo: ‘bakcyl’
vacilo: forma czasownika *vacilar*

bobina: ‘szpula’
bovina: ‘wołowa’

sabia: ‘mądra’
savia: ‘szałwia’

Pisownia litery *w*

Litera *w* pojawia się tylko w słowach zapożyczonych do języka hiszpańskiego, które nie zostały jeszcze całkowicie dostosowane do ortografii hiszpańskiej.

■ Gdy słowo z *w* zostało zapożyczone z języka angielskiego, *w* najczęściej odpowiada hiszpańskiemu *u*, lub – jeśli znajduje się na początku wyrazu – bardzo często *gü*, np.:
whisky, *sándwich*, *walkman*

■ Gdy słowo z *w* jest zapożyczone z języka niemieckiego, wymowa litery *w* jest taka sama jak litery *b*, np.:
wagneriano, *wolframio*

Od 2001 r. wszystkie słowa pochodne od nazwiska Karola Darwina pisane są przez *w*, wymawiane jak *b*, np.:
darwinismo, *darwiniano*, *darwinista*

Również od 2001 r. w słowniku RAE pojawiły się słowa *web*, *waterpolo*, *windsurf*, *western*. Dwa pierwsze traktowane są już jak słowa hiszpańskie; dwa pozostałe – jako obce.

2.1. Zamiast kropek wstaw *b* lub *v*.

1. ¡O...ser...a qué ...ien a...sor...e el agua esta esponja!
2. Si tienes ham...re, hay algo de fiam...re en la ne...era.
3. Han construido un túnel su...terráneo para e...itar los o...stáculos del terreno al construir la carretera.
4. Lo que has hecho es una ...roma maca...ra: tienes poco cere...ro.
5. Se ha caído y le han enta...illado un ...razo.
6. De...emos llegar a un acuerdo para resol...er este pro...lema lo antes posi...le.
7. Soy a...stemio: no ...e...o ...e...idas alcohólicas, pero de ...ez en cuando me gusta fumarme un cigarro cu...ano, de los que me fuma...a cuando ...i...ía en la Ha...ana.
8. El arte a...stracto no me gusta: lo encuentro a...surdo.
9. Aun las a...es, de...ido al fuerte ...iento, ...uelan con dificultad.
10. Los ladrones me ro...aron el automó...il aunque hu...iera un ...igilante nocturno que da...a rondas por todo el aparcamiento.
11. En ...erano í...amos al río donde nos ...añá...amos y en in...ierno solíamos di...ertirnos en casa de nuestros a...uelos.
12. El agua fría no es pota...le, hay que her...irla antes de ...e...erla.
13. Hace ...einte años toda...ía la gente de este pue...lo la...a...a ropa en el río.
14. Este...an es un ...uen a...ogado, no es un ...uscapleitos.
15. Este ...uró ...a muy ...ien con la ...uhardilla del salón.
16. La sensi...ilidad de la po...lación ante la po...reza ha o...ligado al ayuntamiento a ha...ilitar una casa a...andonada en los su...ur...ios para un al...ergue para ...aga...undos.
17. Sólo gracias a su ha...ilidad el conductor e...itó el ...anco de nie...e.
18. Ya he ...arrido mi ha...itación y he cam...iado las sá...anas de la cama.
19. Sor...e despacio la sopa que te ...as a quemar.
20. ¡Arri...a los ...alientes, a...ajo los co...ardes!
21. Esta a...olladura del coche me la hizo un auto...ús.
22. María tiene un la...io roto porque res...aló y se golpeó con la ...andeja.
23. No inflas los glo...os con la ...oca, emplea la ...om...a de la ...icicleta.
24. Tomás ya tiene diecinue...e años y ...a a ...otar en las próximas elecciones.
25. En esta ...asta extensión de terreno ...an a construir el parque de atracciones.
26. Sa...e ...ailar como un danzarín.
27. En Ú...eda y ...aeza, po...laciones de la pro...incia de Jaén, el oli...ar es la principal fuente de riqueza.
28. Te ad...ierto que la ad...ersidad puede ocurrir en cualquier momento.
29. El ad...erbio es una clase de pala...ras.
30. Es una ...ella ...isión ...er ...olar las a...es so...re el ...erde oli...ar andaluz.
31. Las ha...as y los na...os son alimentos nutriti...os.
32. Los ser...icios de los lugares pú...licos se llaman tam...ién la...a...os; en la casa, sin em...argo, se ha...la de la...a...o o ...año.
33. En el piso de arri...a ...i...e una chica atracti...a que tra...aja en la tele...isión.
34. Si andu...iéramos más deprisa, llegaríamos a la cum...re de la montaña antes de las nue...e de la mañana.
35. ¡Con...éncete de que la responsa...ilidad no de...es tomártela a ...roma!